

“L’hegemonia del PP no és tan sòlida com sembla”

‘L’Espill’ acaba de publicar un dossier amb el títol “Cap a on va la societat valenciana?”. En parlem amb el polític i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona Jordi Muñoz (València, 1970), un dels experts que hi ha participat.

La vostra aportació al dossier de *L’Espill* es titula “Com hem arribat fins ací?” i mira d’esbrinar quines són les bases de l’hegemonia electoral de la dreta valenciana. Parlem-ne.

—És un tema del qual es parla molt: “Què hi passa, a València, que sempre hi guanya el PP?”, em pregunten moltes voltes. Així doncs, a partir de la ciència política, he provat d’explicar per què això és així.

—La conclusió a què arribeu és clara: “L’hegemonia del PP és menys sòlida que no sembla.” No és massa agosarat dir això d’un partit que és al govern des de fa quasi disset anys i que a les últimes eleccions va obtenir 1,2 milions de vots?

—Sí, pot resultar agosarat, dir-ho amb eixa contundència, però no és una afirmació gratuïta. A voltes confonem continuïtat amb solidesa. De l’anàlisi de les dades cal concloure que, si bé no es pot menystenir l’arrelament que el PP ha aconseguit al País Valencià, la seua hegemonia no és tan sòlida com sembla. Ara per ara, aquest fet es basa a ser majoritari entre l’electorat més indefinit des del punt de vista ideològic.

—En el vostre article defenseu que el País Valencià, tot i votar reiteradament a la dreta, no és de dretes.

—Els resultats electorals han fet creure que, al País Valencià, hi ha una majoria social que és de dretes. Però els resultats electorals no tenen

una correlació directa amb l’orientació ideològica dels valencians. Les dades del CIS ens diuen que els valencians se situen, de mitjana, al centre de l’escala ideològica. En una escala de l’1 –extrema esquerra– al 10 –extrema dreta–, un terç dels ciutadans són al cinc; un 36%, a l’esquerra del 5; i un 34%, a la dreta del 5. A més, cal apuntar, no hi ha hagut cap canvi ideològic bruscat: l’any 1995, la posició mitjana se situava al 4,7.

Per una altra banda, de les dades del CIS es desprèn que la majoria dels votants no perceben el PP com una formació centrista. Quan se’ls demana on col·locarien el PP en una escala del 0 al 10, responen que en el 7,7. Així doncs, la proximitat ideològica només explica una part del vot al PP, però no l’adhesió en massa que obté en forma de vots. Entorn de la meitat dels vots que reben els conservadors provenen de ciutadans que es consideren més a l’esquerra que el lloc on col·loquen el partit: la mitjana d’autoubicació dels seus votants és un 6,2 i, en canvi, ells mateixos col·loquen el PP en un 7,2. La clau de les victòries del PP ha estat fins ara el domini inqüestionable que exerceix el PP sobre la franja central. Només un elector de centre de cada quatre va votar el PP a les darreres eleccions autonòmiques, la qual cosa podria semblar que no és gaire, però és que resulta que només un 12% d’eixos votants centristes van apostar pels socialistes!

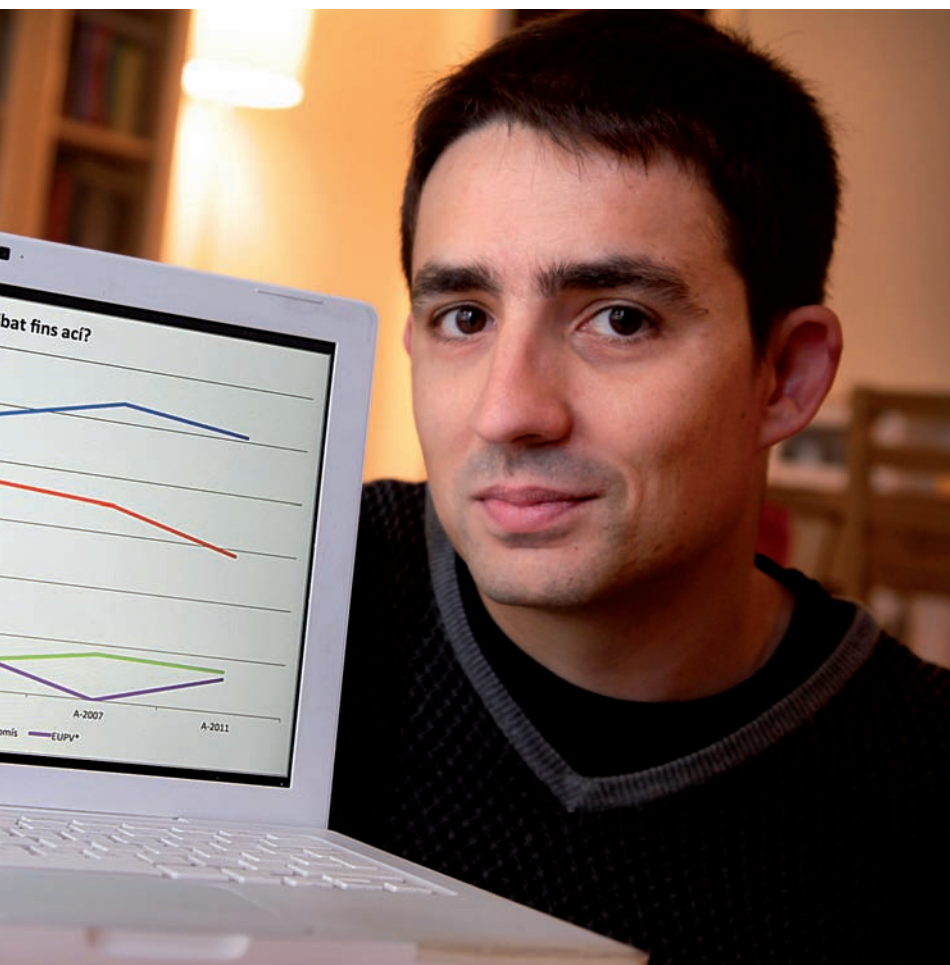

—Així doncs, la clau per a l’alternança està a guanyar-se aquest centre?

—El PP ha sabut envoltar-se d’un conglomerat divers i transversal, és la força dominant a tots els sectors de la població valenciana. Altrament, no s’explicaria que a les darreres eleccions municipals i autonòmiques guanyara al 90% dels municipis, que representen el 98% del cens.

Ara, el suport, tot i ser generalitzat, no és homogeni. L’enquesta postelectoral de les eleccions del 2011 ens diu que el PP obté els millors resultats de dos sectors de població molt concrets: d’una banda, els empresaris i directius; d’una altra, els jubilats i mestresses. En canvi, el PP obté els pitjors resultats entre els votants amb estudis superiors. El suport que hi obté és alt –de fet, empata amb el PSPV–, però queda darrere de la suma de tots els partits de l’oposició.

—A l’article dieu que el suport també és transversal pel que respecta a la identitat dels votants.

—Sí, excepte entre aquells qui se senten exclusivament valencians, el Partit Popular és la força que més suport rep en tots els altres grups d'identitat: des dels qui se senten només espanyols fins als qui se senten més valencians que no espanyols. Entre aquests, obté el 51% dels vots, contra el 24% que rep el PSPV.

—Identificats els votants i descartada la hipòtesi de la identificació ideològica, què explica el suport al PP?

—Les majories del PP s'expliquen perquè ha estat capaç d'erigir-se en representant natural d'un seguit de temes. En ciència política, parlem de vot per temes o vot temàtic. D'acord amb aquest enfocament, la posició dels votants i dels partits en aquells temes que són rellevants per als primers és un dels elements que condicionen la decisió del vot. De temes polítics, n'hi ha de dues classes: d'una banda, els temes de posició, sobre els quals hi ha diversitat d'opinions (en medi,

per exemple, entre els qui exigeixen la preservació total i els qui en defensen l'aprofitament). D'una altra banda, hi ha els temes de consens, que són aquells en què hi ha un consens social genèric, qüestions com ara l'honestat del govern, l'eficàcia o la bona gestió de l'economia. La meua hipòtesi és que el PP ha obtingut el control de dues qüestions molt importants: la bona gestió de l'economia i la defensa dels interessos territorials. És ben significatiu que el 40% dels votants del PP asseguren votar-lo perquè és la força política que defensa més bé els interessos dels valencians, mentre que

“El 51% dels qui se senten més valencians que no espanyols voten el PP”

només un 13% dels votants del PSPV esgrimeixen aquesta raó i un 12% entre els de Compromís. El PP ha sabut apropiarse de la defensa dels interessos dels valencians.

—La bona gestió de l'economia, un dels dos temes de consens de què parlem, ha quedat feta miques; el País Valencià ha hagut de ser rescatat per l'estat. És previsible que això passe factura?

—Tradicionalment, el PP s'ha relacionat amb la capacitat de gestionar bé l'economia, en part perquè ha coincidit que ha governat en anys de creixement econòmic. És ben substantiu que només un 11% dels valencians pensen que un govern socialista ho hauria fet millor que el PP durant l'última legislatura. Encara més: només el 30% dels qui votaren els socialistes pensen que el seu partit ho hauria fet millor. Pel que fa a la crisi, resulta que la majoria de la població exonera el PP de la seua responsabilitat i culpa el govern de l'estat, un discurs que, per una altra banda, han assaonat els governs del PP. L'any 2011, malgrat que ja hi havia crisi, no va passar factura al partit del govern. Aleshores, un 35% dels valencians consideraven que la situació econòmica valenciana era millor que no l'espanyola; només un 11% la veia pitjor i un 54% la veia igual, malgrat que tots els indicadors situaven l'economia valenciana en una situació pitjor que no l'estatal. A les darreres eleccions, l'argument de passar totes les culpes al govern de Madrid va donar bons rèdits al PP.

—Des del maig del 2011, la situació s'ha agreujat força. La crisi toca la gent directament, en forma de retallades, desocupació...

—Ara sembla que s'ha fet més evident el component autòcton de la crisi i és aquí que crec que hi ha una oportunitat. En primer lloc, no es poden passar per alt els símptomes d'esgotament del cicle electoral del PP. A les darreres eleccions autonòmiques, el PP va perdre 60.000 vots, la meitat dels quals a la ciutat de València. El retrocés pot semblar modest, però arriba en un context estatal de clara expansió del vot al PP.

En segon lloc, els últims mesos hem assistit a l'esgotament del model econòmic i social sobre el qual havia bastit

Braçades de seny per a salvar-se del naufragi

“Hi ha un paregut sorprenent entre la manera alegre, temerària i irresponsable com el capità Francesco Schettino menava la nau Costa Concordia i la manera com els dirigents de la dreta valenciana encarnada en el PP han governat el País del 1995 ençà.” Amb aquesta comparació, tan certa com dolorosa, comença la presentació del dossier “Cap a on va la societat valenciana?” del número 39 de *L'Espill*, un seguit de documents que tracten d'estripar la realitat més pròxima per a, amb precícia de forense, analitzar per què la societat valenciana és avui on és. El dossier de la revista fundada per Joan Fuster mira d'aproximar-se “als corrents de fons, els mecanismes profunds”, en paraules de Gustau Muñoz, el cap de redacció, que han desembocat en el desballestament financer valencià, l'hegemonia del Partit Popular, el silenciament de la societat civil, el desmantellament de l'entramat industrial del país, la falta de resposta enfront dels casos de corrupció política... El resultat és una aproximació des de diversos angles a l'actual *statu quo* valencià en què participen

set autors. Jordi Muñoz a banda, Ernest Reig, catedràtic d'economia aplicada de la Universitat de València, analitza els orígens de la crisi de l'economia valenciana en el context europeu. El sociòleg Rafael Castelló aborda algunes de les tendències socials en matèria d'immigració, de gènere, de relacions de producció i consum i de relació amb l'espai públic que han caracteritzat el darrer decenni. En “Anatomia de la corrupció”, el periodista i escriptor Adolf Beltrán parla de com la “cultura de l'especulació”, la “ideologia de l'exhibició” i la “degradació de la democràcia” han estat el brou per a una corrupció difusa. “El que ha passat —escriu Beltrán— no ha estat fruit d'una falta de previsió o d'una lleugeresa en els controls sinó que és, precisament, l'únic resultat a què podia portar la política quan ha estat segrestada per interessos contraris al bé comú.” Francesc Viadel, periodista, escriptor i professor a la Ramon Llull, i Toni Mollà, periodista i sociòleg, aborden, en sengles articles, la sempre controvertida qüestió de la identitat dels valencians.

la seua hegemonia. Caldrà veure com reacciona la gent davant la constatació que el model econòmic del PP és obsolet, encara més quan ja no poden fer ús de la coartada fins ara recurrent del govern socialista a Madrid. Eixe argument demagògic ja no els és útil.

—**Tanmateix, el canvi al capdavant del govern valencià fa veure que s'ha girat full a l'etapa de balafament.**

—Quan les coses van malament, en política es juga molt a despistar la

culpa, a mirar d'atribuir-te els mèrits i passar la responsabilitat a un altre. Camps ho va fer insistentment, passant les culpes de tot a Zapatero. Ara, Alberto Fabra procura, tant com pot, que la seua figura se separe de la de

“El 40% dels qui voten PP ho fan perquè consideren que és el partit que defensa més bé els valencians”

Francisco Camps. No sé com els eixirà la jugada, però és clar que és l'única opció a què pot recórrer.

—**A banda, hi ha la qüestió de la corrupció. Molta gent es demana com és que no passen factura electoral els casos de corrupció.**

—Hi ha tres raons que tradicionalment expliquen que no se'n pague un preu electoral. En primer lloc, una part significativa de l'electorat té un accés limitat a la informació sobre els acusacions de corrupció, i això és especialment clar en un lloc com el País Valencià, on hi ha un ecosistema comunicatiu molt servil. En segon lloc, hi ha la hipòtesi del soroll. En general, la gent considera que les acusacions de corrupció formen part del joc partidista i no se les creuen. En tercer lloc, hi ha allò que se'n diu la hipòtesi de l'intercanvi implícit: els votants són conscients dels casos de corrupció, però en la decisió de vot hi pesen més consideracions vinculades a la gestió o a la ideologia. La corrupció, en aquests casos, és tolerada com un mal menor.

—**Així doncs, hi ha marge per a l'alternativa política al País Valencià?**

—Es tracta de fer política-ficció, però jo crec que sí. Observe que el vot del PP no és un bloc compacte, monolític de gent molt ideologitzada o molt vinculada afectivament al partit. Hi ha una gent de centre, sense una ideologia gaire definida, no fidelitzada i que pot canviar de parer. És allò que en diríem un elector promiscu.

—**A les darreres eleccions, però, els votants s'han girat d'esquena als socialistes. El 2011 va perdre el sòl electoral, que tenia fixat en el 35%, i baixà al 27%. Sembla poc probable que als electors desencantats del PP els pugua entusiasmar de votar el PSPV.**

—Des que fou desallotjat del poder, el PSPV ha encadenat una derrota rere una altra. Tenint en compte les dades del CIS, el problema del PSPV no és de posicionament ideològic. El fet és que el PSPV continua essent la for-

